

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.036/2015/3/I.

A Győri Ítéltábla a Sopow-Gammer-Nagy Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Horváth Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen tartozás megfizetése iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2014. december 11. napján kelt 9.G.40.062/2012/66. szám alatti ítélete ellen az alperes által 70. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatja, s a keresetet elutasítja.

Mellőzi az alperes perköltségben marasztalását, egyben kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.300.000. (Egymillió-háromszázezer) Ft első- és másodfokú perköltséget, valamint a magyar államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 2.310.000. (Kétmillió-háromszáztízezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megrendelő felperes és a vállalkozó alperes között 2008. január 1. napja és 2010. november 30. napja között vállalkozási jogviszony állt fenn; a felperes által átadott fémlemezekből eseti megrendeléseire az alperes fémstancolással alkatrészeket állított elő. A folyamatos jogviszony kezdetekor, valamint az eseti megrendelések - faxon, szóban - leadásakor a felek nem rendelkeztek a felperes által feldolgozásra átadott fémlemezek vágása után fennmaradó fémhulladék sorsáról. Így a fémhulladékot az alperes összegyűjtötte, az alperestől pedig fémhulladék begyűjtéssel foglalkozó vállalkozás elszállította. 2010. október 4-én az alperes - az egyes fémek begyűjtésével és értékesítésével összefüggő visszaélések visszaszorításáról szóló 2009. évi LXI. törvény szabályaira hivatkozással - írásban hívta fel a felperest a felperes tulajdonában álló alapanyagból keletkezett (szintén a felperes tulajdonát képező) hulladék eredetére, felhasználási módjára vonatkozó nyilatkozat megtételére. A 2010. év végén a felperes meg kívánta szüntetni az alperessel fennálló vállalkozási jogviszonyát, mellyel összefüggésben igényelte az alperestől a jogviszony kezdete óta a fémlemez feldolgozással összefüggésben keletkezett hulladék ellenértékét. 2011. január 21-én az alperes e-mailben küldte meg a felperesnek a 2008-2009. évi „hulladék-kimutatását”. Egyben 30.Ft/kg árral a hulladék ellenértékeként 10.490.000.Ft elszámolását ajánlotta fel a felperesnek, 20 havi részletben a felperes által „küldött bér munkák” alperesi díjából elszámolva. A 2011. március 17. napján kelt felperesnek küldött „együttműködési ajánlatban” az alperes - további - határozott idejű szerződéskötés esetére vállalta, hogy a 2008-2010. évben legyártott termékek után keletkezett hulladék értékét a

határozott idejű szerződésben szereplő idő alatt „időarányos engedmény formájában” jóváírja a felperes részére. A szerződés létrejötté érdekében az ajánlatban az alperes azt is vállalta, hogy az ajánlat megküldésekor érvényes árait befagyasztja a létrejövő szerződés érvényessége időtartamáig.

A felperes módosított keresetében 28.868.209.Ft tőke, valamint annak a 2009. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk.301/A.§-ában meghatározott mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét arra alapította, hogy a vállalkozási jogviszony fennállása alatt a felperesi tulajdonban álló fémhulladék ellenértékével az alperes nem számolt el, ezért annak piaci ára megtérítésére köteles. Keresete jogcímeeként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 98.§-át, 389.§-át, 318.§ (1) bekezdését és 339.§ (1) bekezdését jelölte meg. Vitatta, hogy az elszámolás alapja az alperes által megjelölt 30.Ft/kg piaci ár lenne és kiemelte, hogy az alperesi hulladékértékesítéshez nem járult hozzá.

Az alperes *ellenkérelmében* a kereset elutasítását indítványozta. Vitatta, hogy 2011. január 21-i e-mail üzenetében elismerte volna a felperes követelését, csupán felajánlotta a hulladék értéke elszámolását. Kiemelte, hogy a felek közötti szerződés nem tért ki a fémlemezek feldolgozása utáni hulladék visszaszolgáltatására, melyet az is alátámaszt, hogy a felperes a 2011. évig ilyen igénnyel nem élt, viszont folyamatosan és rendszeresen munkát rendelt meg az alperestől újabb - és újabb fémlemezeket feldolgozásra átadva. Ezért a felperes által vissza nem kért hulladék összegyűjtése, elszállítása a felek közötti szerződés tartalma alapján az alperes feladata volt. Az alperes fémhulladék kereskedéssel foglalkozó cégnek adta át a keletkezett stancolt, szennyezett hulladékot, amely tárolóedényeket helyezett el az összegyűjtésre az alperesnél. Rámutatott arra is, hogy a felperes a további beszállítóitól sem kérte vissza a keletkezett fémhulladékot. Kifejtette, hogy nem megbízás nélküli ügyvivőként járt el a fémhulladék összegyűjtése és átadása során, mivel nem volt abban a hiszemben, hogy idegen ügyet lát el. Az alperes éppen annak tudatában volt, hogy saját magának kell a hulladék elszállításáról gondoskodnia.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott *ítéletével* kötelezte az alperest 28.868.209.Ft tőke, valamint annak a 2009. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamat 7, illetve 8%-kal növelt összegű késedelmi kamata megfizetésére. A törvényszék határozata indokolásában egyetértett az alperes védekezésével annyiban, hogy a felek az alperesi gyártást követően keletkezett fémhulladék sorsáról szerződésükben nem rendelkeztek. Ezért úgy ítélte meg, hogy a fémhulladék az alperes felelős őrzésébe (Ptk.196.§ (1) bekezdés) került, azonban azt - az elszállításra vonatkozó felszólítás (Ptk.197.§ (1) bekezdés) hiányában - nem értékesíthette. Így a fémhulladék tényleges értékesítése során megbízás nélküli ügyvivőként (Ptk.484.§) járt el. A bíróság a hulladék összegyűjtésére és hulladékkereskedőnek átadására irányuló alperesi tevékenységet helyénvalónak (Ptk.485.§ (1) bekezdés) értékelte, mivel az megfelelt a felperes érdekének és feltehető akaratának. Ettől eltérően a fémhulladék értéke (eladási ára) esetében már nem volt helyénvaló az alperes eljárása, hiszen a felperes érdekének a forgalomban elérhető legmagasabb áron értékesítés felelt volna meg. Sértette az alperes magatartása a Ptk.486.§ (1) bekezdését is, mivel a hulladék értékesítése után sem annak tényéről, sem pedig eredményéről nem

értesítette a tulajdonos felperest. A helyénvaló beavatkozásra a Ptk. megbízási szabályait, míg a nem helyénvaló beavatkozás esetében a kártérítési szabályokat kellett alkalmazni. (Ptk.486.§ (2)-(3) bekezdés) Erre tekintettel az alperes a hulladék értékesítéséért kapott vételárat a Ptk.479.§ (2) bekezdése alapján kiadni köteles a felperesnek, míg az alperesi értékesítési ár és fémhulladék szakértői bizonyítás során megállapított forgalmi értéke közötti különbözetet kártérítés címén köteles megfizetni. Ezt az együttes összeget a törvényszék által kirendelt igazságügyi szakértői intézet 28.868.209.Ft-ban határozta meg. A késedelmi kamat fizetése kezdő időpontját illetően az elsőfokú bíróság annak ellenére adott helyt a keresetnek, hogy a felperes csak 2011. januárjában hívta fel az alperest a fémhulladék ellenértéke kiadására. Erre azonban csak azért került sor, mert az alperes jogszabálysértően a Ptk.486.§ (1) bekezdése alapján nem értesítette haladéktalanul a felperest a beavatkozásáról. A törvényszék végül elutasította az alperes - fémhulladék tárolási költségeire vonatkozó - szakvélemény kiegészítésére vonatkozó indítványát, mivel a szakvélemény tartalmazta: a hulladékkereskedők ingyenesen biztosítanak tárolóeszközt a keletkező fémhulladék tárolására és szállítására.

Elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, míg másodlagosan a megváltoztatása és a módosított kereset elutasítása iránt az alperes terjesztett elő *fellebbezést*. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését amiatt kérte, mert a törvényszék ítéletében a tárolási költség megtérítésére vonatkozó beszámítási kifogását érdemben nem értékelte és indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, kiemelve, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményéből alig néhány elemet tartalmaz csak az ítélet. Ha valamely lényeges tényállási elem tekintetében eltérés volt a felek nyilatkozatai között a törvényszék nem elemezte, hogy miért fogadta el az egyiket és miért vetette el a másikat. A tényállás egyes elemei ellentétesek a bizonyítékokkal, így az alperes a hulladékot nem értékesítette, ilyen nyilatkozatot az eljárás során nem tett. Sérrelmezte, hogy a bíróság a keresetben előadott jogalaptól eltérően felelős őrzés és megbízási nélküli ügyvitel szabályai alapján adott helyt a keresetnek. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással szemben a felperes képviselője ("A") a jogviszony kezdetekor azt mondta az alperesnek, hogy „a hulladékkal azt csinálnak, amit akarnak”, így a felek megállapodása az volt, hogy a hulladékról az alperesnek kell gondoskodnia. Amennyiben a felperes nem kérte a hulladékot az áru átvételekor és a késztermék kifizetésekor, érthetetlen, hogy a bíróság miből jutott arra a következtetésre, hogy a felperesnek az az érdeke, hogy visszakapja a hulladékot. A felperes a Ptk.4.§ (1), (4) bekezdéseiben foglaltak ellenére elmulasztotta a hulladékkal kapcsolatos igényének érvényesítését a felek közötti három évig tartó jogviszonyban, így, ha az volt az érdeke, hogy visszakapja a hulladékot, az igény érvényesítése kötelezettsége volt. Úgy ítélte meg, hogy helyesen a felek között nem egy hosszabb ideig tartó, hanem egymás után több kisebb vállalkozási szerződés jött létre. A felperes azzal, hogy a vállalkozói díjat kifizette és egy másik, de ugyanolyan jellegű „vállalkozói megbízást” adott az alperesnek, lezárta és befejezte a korábbi jogügyletet. A felperes ezen ráutaló magatartásával egyben a hulladék visszaadásáról is lemondott. A bizonyítási eljárás során meghallgatott felperesi ügyvezető ("B") és egyes tanúk ("C", "D", "E", "F") vallomásai egyes részletei alapján úgy ítélte meg, hogy a felperes nemcsak az alperestől, de a további beszállítóitól sem kérte vissza a hulladékot. Rámutatott, hogy a törvényszék a nem helyénvalónak ítélt beavatkozás körében

ugyan kártérítés címén adott helyt a keresetnek, de elmulasztotta alkalmazni a Ptk. kárelhárításra vonatkozó szabályát, a 340.§ (1) bekezdését. A felperesnek a kárelhárítás körében jeleznie kellett volna a hulladékigényét az alperes felé, amennyiben arra tényleg szüksége volt. A tárolási költség megállapítására irányuló bizonyítási indítványa figyelmen kívül hagyását azért sérelmezte, mert a szakértői vélemény számai alapján az alperes beszámítási kifogást szeretett volna előterjeszteni, amelyre így lehetősége nem volt.

A felperes *fellebbezési ellenkérelmében* az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján. Kiemelte, hogy a felek között olyan megállapodás nem jött létre, hogy a gyártás során keletkezett hulladék az alperes tulajdonába kerülne. A keletkezett hulladékkal ezért az alperesnek el kellett volna számolnia. Hivatkozott a 13/F/2. szám alatti, 2011. március 17. napján kelt alperesi együttműködési ajánlatra, amely szerint az alperes a hulladék értékét hajlandónak mutatkozott elszámolni.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, és így a megállapított tényállásból téves jogkövetkeztetésre jutott az alperesi gyártást követően keletkezett fémhulladékkal való rendelkezési jogot illetően.

A fellebbezés alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nem volt helye, a törvényszék ítéletében foglalt döntés kiterjedt a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre és ellenkérelemre. (Pp.213.§ (1) bekezdés, 139.§) Az alperes a fellebbezésében kiemelte ellenére az elsőfokú eljárás során - a tárolási költség megtérítésére - beszámítási kifogást nem terjesztett elő. Ezért a beszámítási kifogás elbírálását a törvényszék el sem mulaszthatta. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének (Pp.221.§ (1) bekezdés) eleget tett, az ítélet indokolása hiánytalanul tartalmazza a megállapított tényállást, a pertörténetet, az alkalmazott jogszabályokat és az ezekből levont jogkövetkeztetéseket.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a felek között a 2008. január 1. napja és 2010. november 30. napja közötti időszakban vállalkozási szerződés (Ptk.389.§) jött létre alkatrészek gyártására fémstancolással, amely után stancolt fémhulladék keletkezett. Ugyanakkor az ítélet táblája megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helytelen mérlegelésével (Pp.206.§ (1) bekezdés) állapította meg azt, hogy a felek szerződése nem tért ki a gyártási hulladékként keletkező fémhulladék sorsára.

A Ptk.205.§ (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre; a szerződési akarat azonban nemcsak szóban és írásban nyilvánítható ki, de ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni. (Ptk.216.§ (1) bekezdés) A bírói gyakorlat szerint a hallgatás - ha jogszabály, vagy a felek megállapodása eltérően nem rendelkezik - önmagában nem minősül akaratnyilvánításnak, csak akkor, ha valamely szándékot kifejező ráutaló magatartással párosul. A hallgatás ilyen módon akkor minősülhet

ráutaló magatartásnak, ha az kétséget kizáróan kifejezi a szerződési akaratnyilatkozatot. (BH 1987/365., Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.20.225/2009/3. szám, Gfv.IX.30.034/2007/7. szám)

Annak megítélésénél, hogy a felek szerződése a Ptk.216.§ (1) bekezdésében meghatározott bármely alakban, így ráutaló magatartással kitért-e a gyártást követően keletkezett fémhulladék sorsára, avagy a felek ebben a kérdésben nem rendelkeztek, a szerződéskötéskor és a szerződés teljesítése során a megrendelő és a vállalkozó nevében eljáró személyek nyilatkozataiból kellett kiindulni. A felperes ügyvezetője, "B" személyes előadása szerint (G.40.078/2011/14. tjk., 4-6. oldal) a felperes megrendelőnél a 2008. január 1. napjától tartó jogviszonyban először a 2010. év 2. felében, ősszel vetődött fel, hogy a hulladék elszámolását az alperestől igényelni kell. Először a megrendelő felperes arról döntött, hogy az alperessel a szerződéses kapcsolatot megszakítja és csak ezt követően, ennek folyamánként következett a hulladék-elszámolásra vonatkozó igény. (14. tjk., 4. oldal utolsó bekezdés) A felperes műszaki vezetője, "C" folytatta a tárgyalásokat a lemez megmunkálásra ajánlatokat adó vállalkozókkal. Tanúvallomásában (9.G.40.078/2011/16. tjk., 7. oldal) kitért arra, hogy a szerződéskötéskor a gyártási hulladékkal kapcsolatos kérdést „elfelejtette” megtárgyalni az ajánlattevőkkel. A felperes beszerzési ügyintézője, "A" tanúvallomása szerint (G.40.078/2011/17. tjk., 9. oldal) felettesétől, "C"-től, a beszerzés vezetőjétől a hulladékkezeléssel kapcsolatos utasítást nem kapott. A felperes volt lemezüzem részlegvezetője, "D" arra tett tanúvallomást (G.40.078/2011/17. tjk., 5. oldal), hogy a beszállítóknál tett látogatásai során a gyártási hulladékkal kapcsolatban semmilyen feladata nem volt, a hulladék mennyiséggel nem foglalkozott, mert soha egyetlen beszállító sem szállított vissza hulladékot. Ezzel egybehangzóan a felperes további beszállítójának ügyvezetője, "E" szintén arra tett vallomást (G.40.062/2012/12. tjk., 3. oldal), hogy a felperes a gyártás után keletkezett hulladékot nem igényelte.

Az alperes ügyvezetője, "G" személyes előadása (G.40.078/2011/10. tjk., Gf.II.3. tjk.) annyiban egybehangzó volt a felperes ügyvezetője, "B" személyes előadásával, hogy a több mint két és fél éven fennálló folyamatos jogviszonyban a felperes által biztosított anyaggal történt megrendelés teljesítését és a késztermék elszállítását követően a felperes egy alkalommal sem kérte vissza az alperestől a konténerekben gyűjtött, stancolt gyártási hulladékot. Nem vitatott peradat az sem, hogy a jogviszony fennállása alatt kiemelkedő mennyiségű, 350 tonna fémhulladék keletkezett, melynek gyűjtése, tárolása és raktározása az alperes saját telephelyén aránytalan és szükségtelen teherrel, költséggel járt volna. Az ilyen mennyiségű hulladék tárolására az alperesnek amiatt sem lehetett kapacitása, mert telephelyének kb. a felét elfoglalta volna a hulladék. (Gf.3.tjk. 3. oldal)

Nem kétséges, hogy a felperesnek volt olyan beszállítója, amelytől a szerződéskötéskor, illetve a szerződés teljesítése során a felperes nem igényelte a fémhulladék kiadását, de utólag elismerte a felperes fémhulladéokra vonatkozó elszámolási igényét. ("F" tanúvallomása - G.40.062/2012/12. tjk.) Az utólagos elismerésnek azonban többféle motivációja lehet, és abból nem feltétlenül lehet következtetni az eredeti szerződési akaratra.

Az itt részletezett bizonyítékokból, abból, hogy a felperes a jogviszony fennállása alatt az egyes megrendeléseit követően a hulladékkal elszámolást nem igényelt, csak arra vonható le

következtetés, hogy a felek hallgatólag, ráutaló magatartással megállapodtak: a gyártási hulladékkal az alperes rendelkezhet.

Az említett megállapodással ellentétben álló bizonyíték ugyan az alperes 2011. január 21. napján a felperesnek megküldött 2008-2009. évi hulladék-kimutatása (F/6.), melyben az alperes - 20 havi árengedményként elszámolva - 10.490.000.Ft elszámolását vállalta. Ugyanezt erősítette meg az alperes a fellebbezési ellenkérelemben kiemelt, 2011. március 17. napján kelt 13/F/2. szám alatti együttműködési ajánlatában is. Ezekben az okiratokban azonban az alperes a hulladék értékének elszámolását csak a felperes megrendeléseinek 2010. őszi - kilátásba helyezett - megszüntetése miatt és az újabb megrendelések reményében, a gazdasági kapcsolat fenntartása érdekében vállalta. Lényegében ezt igazolja, hogy az alperes a felperes további megrendeléseinek esetében a felperesnek árengedményt biztosított volna havi részletekben, elismerve így a hulladék elszámolására vonatkozó követelését. Ez a szerződés azonban - a felperes további megrendeléseinek hiányában nem jött létre. Ezért az alperes 2011. január 21. és 2011. március 17. napján kelt nyilatkozatai nem jelentik azt, hogy az alperes a 2010. november 30. napjáig fennállt jogviszonyban egyértelműen, határozottan és feltétel nélkül elismerte volna a felperes tulajdonjogát és elszámolási kötelezettséget vállalt volna a gyártási hulladékra.

Ezekre figyelemmel a felek között ráutaló magatartással éppen arra jött létre szerződés, hogy a felperes a gyártási hulladékra nem tart igényt, azzal alperes rendelkezhet, így fémhulladék begyűjtésével, feldolgozásával foglalkozó vállalkozásnak átadhatja. Emiatt az alperes megbízás nélküli ügyvivőként, valamint kártérítés címén nem tartozik a felperesnek a fémhulladék értékével.

Az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján változtatta meg és a keresetet elutasította.

Mellőzte az alperes perköltségben marasztalását és a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes első- és másodfokú perköltsége viselésére. Az ügyvédi munkadíjból álló alperesi perköltséget az ítélet az 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5)-(6) bekezdései alapján a kétfokú eljárásban az általános forgalmi adó nélküli 1.300.000.Ft-ban határozta meg. Az alperes fellebbezésén személyes illetékfeljegyzési joga folytán a fellebbezési illetéket nem róta le. Ezt a 2.310.000.Ft feljegyzett illetéket a Pp.78.§ (1) bekezdése, az Itv.59.§ (1) bekezdése szerint a felperes köteles viselni.

G y ő r , 2015. április 22.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: